

Naktuinbouw en groen onderwijs willen meer met specialistische kennis

De kansen van een zaadje

De kennis van Naktuinbouw verdient een grotere verspreiding. Dat vindt Naktuinbouw zelf, maar dat vinden ook de onderwijsinstellingen.

“Naktuinbouw heeft een zeer gespecialiseerd cursussen aanbod, zeer hoogwaardig en uitermate succesvol.” Dat zijn de woorden van George Beers, directeur van de Groene Kennis Coöperatie. Hij organiseert een overleg waarbij vertegenwoordigers van Naktuinbouw en een aantal onderwijsinstellingen gaan kijken of het cursusaanbod van Naktuinbouw een meer structurele inbedding kan krijgen binnen het reguliere onderwijs. Wat denken beide partijen hier aan te hebben?

Toenadering

“We zijn nu een jaar of vijftien bezig met het uitbouwen van ons cursusonderwijs”, zegt Nico Koomen, directeur van Naktuinbouw. “We constateren dat scholen zich steeds meer toeleggen op meer algemene vaardigheden en minder op gespecialiseerde vakvaardigheden. Wij hebben veel gespecialiseerde mensen in huis en daarmee kunnen we die cursussen, bijvoorbeeld op het gebied van kwekersrecht en zaadveredeling, wél aanbieden. Als scholen dat aan gaan bieden dan vinden we dat ook prima, we willen geen concurrent van ze zijn.” Maar dat cursusonderwijs heeft binnen Naktuinbouw wel een kwetsbare positie. Het is afhankelijk van de faciliteiten van slechts één instelling en soms zijn er weinig aanmeldingen, terwijl het potentieel aan deelnemers er wel is. Koomen: “Het zijn vaak kortdurende cur-

“Het is echt iets wat onze mensen er nu bij doen” De mensen van Naktuinbouw delen hun kennis in korte cursussen

Door samenwerking kunnen de instellingen ook faciliteiten, zoals een laboratorium, delen

sussen van een middag en avond. Het is echt iets wat onze mensen erbij doen. We gaan er niet mee de boer op.”

Via de Groene Kennis Coöperatie (GKC) wil Naktuinbouw de contacten met het onderwijs structureren. Ingebed in het reguliere onderwijs is het cursusaanbod minder kwetsbaar. Bovendien kunnen de cursussen binnen het reguliere onderwijsbestel maatschappelijke waarde krijgen, omdat er officiële papieren aan komen te hangen. “Maar we willen niet verbonden worden aan het reguliere onderwijs, dat is niet waar we mee bezig willen zijn”, zegt Koomen. Daarom heeft hij de GKC ingeschakeld.

Deze benaderde de groene onderwijsinstellingen. Wageningen Universiteit, drie hogescholen en vijf aoc's reageerden tot nu toe positief op deze toenadering (zie kader). De scholen zien wel mogelijkheden in samenwerking.

Schaalvergroting

De CAH Dronten biedt een Associate Degree Ondernemerschap en een Deeltijd Bachelor Bedrijfskunde aan met een vakspecifiek gedeelte gericht op de tuinbouw. Daarin is ruimte voor de kennis en cursussen van Naktuinbouw denkt Martin Duijker, teamleider Voedsel en Groen. “Voor ons betekent dat een verrijking van de opleiding met de inbreng van zeer specialistische kennis die ook heel actueel is. De medewerkers van Naktuinbouw staan, veel meer dan onze medewerkers, met beide benen in de praktijk. Wij stimuleren onze docenten wel om veel contacten met het bedrijfsleven te onderhouden, maar dat kan toch nooit zo intensief zijn als de medewerkers van Naktuinbouw dat doen.” Ook Gerard Oud, lid van het College van Bestuur van Clusius College, ziet kansen. “We hebben in Noord-Holland ‘Seed Valley’ en heel veel tuinbouw: sierteelt, bollenteelt, glastuinbouw. Daarin

Naktuinbouw

Stichting Nederlandse Algemene Kwaliteitsdienst Tuinbouw is beter bekend als Naktuinbouw. Naktuinbouw bevordert en bewaakt de kwaliteit van producten, processen en ketens in de tuinbouw. De nadruk ligt op teeltmateriaal, zowel nationaal als internationaal. Naktuinbouw is een Zelfstandig Bestuursorgaan en staat onder toezicht van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV).

Naktuinbouw biedt praktijkgerichte vakopleidingen en workshops aan. De opleidingen sluiten nauw aan bij de dagelijkse praktijk.

Het aanbod aan vakopleiding is ontstaan toen het bedrijfsleven begin jaren negentig vraag had naar specifieke kennis van bepaalde laboratoriumwerkzaamheden. Laboranten van verschillende zaadbedrijven liepen een stage bij Naktuinbouw om de laatste ontwikkelingen op dit gebied te leren kennen. Naktuinbouw besloot een cursus samen te stellen om aan deze groeiende vraag te voldoen. Inmiddels biedt Naktuinbouw een scala aan cursussen die zich specifiek richten op de tuinbouwsector, allen samengesteld naar aanleiding van vragen uit het bedrijfsleven.

Deelnemers aan het overleg zijn:

Naktuinbouw

Wageningen Universiteit

HAS Den Bosch, Hogeschool INHolland Delft, CAH Dronten

AOC de Groene Welle, Clusius College, Citaverde College, Edudelta Onderwijsgroep, Prinsentuin College

vindt een enorme schaalvergroting plaats. Maar dat vraagt ook om goed gekwalificeerd personeel. Als we kijken naar het huidige personeelbestand, naar hun kwalificaties en naar de leeftijdsopbouw, dan krijgen we in de komende jaren een probleem. Dan ontbreekt het op alle niveaus, van mbo tot weten-

schappelijk onderwijs, aan goed geschoold arbeidspotentieel.” Hij denkt dat de docenten van Naktuinbouw een rol kunnen spelen bij de oplossing van dit probleem.

Verbreiding

De onderwijsinstellingen zien dus kan-

sen in de samenwerking met Naktuinbouw. Maar hebben ze zelf ook wat te bieden? Volgens Hans Ligtenberg van Hogeschool INHolland Delft opent de inbedding van de cursussen in het reguliere onderwijs mogelijkheden voor EVC-trajecten (Erkenning Verworven Competenties). “Wij gaan kijken welk niveau en welke inhoud de cursussen hebben. En of dat, eventueel na verzwaring, overeenkomt met een bepaald officieel certificaat. Werknemers van bedrijven die zo’n cursus hebben gevolgd en zichzelf bij willen scholen, kunnen met zo’n officieel papertje binnen een EVC-traject hiervoor vrijstelling krijgen. Misschien is dat een stimulans voor mensen om via een EVC-traject een hoger diploma te halen. Dat is goed voor de werknemer en goed voor het bedrijf. En het is ook goed voor Naktuinbouw omdat die hun cursussen naar een officieel erkend niveau tillen.”

Behalve de meerwaarde in de maatschappelijke erkenning die de cursussen mét diploma krijgen, ziet Duijker nog een voordeel. “Naktuinbouw komt zo in contact met haar toekomstige werknemers en kan dus nu al bijdragen aan hun scholing.” Maarten Klein van HAS Kennis Transfer in Den Bosch ziet kansen

voor de landelijke verspreiding van kennis. “Naktuinbouw zit in Roelofarendsveen, wij zitten in het zuiden. Over en weer kunnen we zo onze invloedssfeer en contacten verbreden. Wij willen dat graag, we hebben onlangs ook een vestiging in Zaanstad geopend.” Die landelijke verbreding kan soms ook samengaan met een breder aanbod van faciliteiten. Clusius College heeft veel contacten met ondernemers in de regio, maar bijvoorbeeld ook met de proeftuin in Zwaagdijk-Oost. Oud: “Daar bieden we onder andere, ook in samenwerking met de CAH in Dronten, LTO Noord en ‘Seed Valley’ de kassenklas aan. Via het Europees Fonds Regionale Ontwikkeling komt er subsidie voor een opleidings- en innovatiecentrum in Zwaagdijk-Oost. Cursussen van Naktuinbouw zouden daarin een plaats kunnen krijgen. We hebben dus geschikte locaties voor het cursusaanbod van Naktuinbouw.” En HAS Den Bosch beschikt over klimaatkamers en ozontechnologie waar onder zeer gecontroleerde omstandigheden metingen verricht kunnen worden. Klein: “Dat is heel gespecialiseerde apparatuur waar Naktuinbouw, maar ook andere bedrijven, gebruik van kunnen maken.”

Uitwisseling

Maatschappelijke erkenning van specialistische kennis, verspreiding en verbreding van kennis, gebruik maken van elkaars faciliteiten. Over en weer liggen er voldoende redenen om het overleg aan te gaan. Alleen al door met elkaar contact te maken verwachten de deelnemers positieve gevolgen. Duijker: “Een ander voordeel van de samenwerking is dat we elkaar beter gaan leren kennen. We ontdekken van elkaar wat we aan te bieden hebben en wat elkaars kwaliteiten zijn. Daar kunnen we dan in de toekomst wellicht meer gebruik van gaan maken. Ook internationaal. Wij hebben tweehonderd buitenlandse studenten, we werken met buitenlandse partners in China en Turkije, ook daar kunnen de hoogspecialistische cursussen van Naktuinbouw een rol in gaan spelen.”

En Oud: “Groene kennis is een soort niche, en als we willen dat die blijft bestaan, dan moeten we als kennisdragers een netwerk vormen en onze kennis uitwisselen. Als we straks met al die mensen bij elkaar zitten, dan ontstaan er vanzelf nieuwe initiatieven.” □